

Suomen evankelisluterilaisen lähetyshiippakunnan hiippakuntajärjestys

Tämä hiippakuntajärjestys ilmaisee Suomen evankelisluterilaisen lähetyshiippakunnan (jatkossa ”Lähetyshiippakunta” tai ”hiippakunta”) tarkoituksen ja rakenteen sekä sen toimintaan liittyvät säännöt. Kaikki hiippakunnan jäsenenä olevat seurakunnat ja niiden työntekijät ovat velvollisia noudattamaan toiminnassaan hiippakuntajärjestystä.

Hiippakuntajärjestyksen tehtävänä on ilmaista hiippakunnan olemus, tunnustus ja tehtävä, edistää hyvää hallintoa sekä säilyttää ja vahvistaa yhteyttä hiippakunnan seurakuntien välillä sekä varjella niitä väärinkäytöksiltä. Hiippakuntajärjestyksen tarkoituksena on luoda vakaat puitteet, joiden sisällä kristillisen kirkon tehtävä sananjulistuksessa ja sakramenttien jakamisessa voi mahdollisimman hyvin toteutua. Koska kristityissä ihmisissä säilyy perisynti ja taipumus pahaan, on hiippakuntajärjestys myös suojelemassa seurakuntia ja niiden viranhaltijoita konflikteilta, jotka käsittelemättöminä riitoina tai lankeemuksina voivat saada aikaan suurta vahinkoa seurakuntien elämässä.

Hiippakuntajärjestys pitää sisällään asioita, jotka ovat Jumalan sanassa määrättyjä, eikä niistä siten voida poiketa ilman vaaraa kunkin autuudelle tai seurakuntien hyvinvoinnille. Tämän lisäksi on paljon asioita, joiden suhteen Jumalan sana ei anna ainakaan yksityiskohtaista määräystä. Tällaisissakin asioissa seurakuntien, niiden työntekijöiden ja pappiskollegion jäsenten tulee pitäytyä hiippakuntajärjestyksessä, ei jumalallisesti ilmoitettuna ja omaatuntoa itsessään sitovana pakkona, vaan keskinäisen yhteyden tähden: Jumalan sana kehottaa monin tavoin vaalimaan hyvää järjestystä seurakunnissa (1. Kor. 14:33, 40; Kol. 2:5; Hepr. 13:17; 2. Kor. 7:15).

“Samoin kuin kaikissa perhekunnissa ja kaikissa yhteisöissä yksimielisyyttä on ylläpidettävä keskinäisellä palvelemisella eikä rauhan tilaa voida säilyttää, elleivät ihmiset peitä toistensa virheitä ja anna niitä anteeksi, samoin Paavali tässä säätää, että seurakunnassa tulee vallita rakkauden, joka pitää yllä yksimielisyyttä, suvaitsee tarpeen vaatiessa veljien tavallista hankalampiakin tapoja ja katsoo läpi sormien pienehköjä erheitä, jottei kirkko hajaantuisi lahkoiksi, joista edelleen saavat alkunsa vihat, puoluemieli ja harhaoppisuus”. (Augsburgin tunnustuksen puolustus IV, 232)

Sisällys

I osa: Hiippakunnan perusteet 3
1 luku: Tunnustus ja olemus 3
2 luku: Lähetyshiippakunnan tehtävä 3
3 luku: Toimielimet 4
II osa: Hiippakunnan toimielinten muodostaminen ja tehtävät 5
4 luku: Seurakunnat 5
Tukijäsenet 6
5 luku: Hiippakuntakokous 6
6 luku: Hiippakuntaneuvosto 7
7 luku: Piispa 8
Piispan valitseminen 9
8 luku: Hiippakuntadekaani 9
9 luku: Hiippakunnan kanslia ja hiippakuntaneuvoston alaiset työryhmät 10
10 luku: Pappiskollegio 11
11 luku: Konsistori 12
12 luku: Suomen luterilainen pastoraali-instituutti 13
III osa: Hiippakunnan toiminta 14
13 luku: Seurakuntien toiminta osana hiippakuntaa 14
Piispanvierailu 14
Seurakuntien vastuu hiippakunnan taloudesta 14
14 luku: Rovastikunnat 14
15 luku: Jumalanpalvelus ja kirkolliset toimitukset 15
Kaste ja jäsenyys seurakunnassa 15
Seurakunnan jumalanpalvelus 15
Herran pyhä ehtoollinen 15
Kirkolliset toimitukset 16
Konfirmaatio 16
Kirkollinen avioliittoon vihkiminen 16
Hautaan siunaaminen 16
Muita säädöksiä 16
16 luku: Papiksi vihkiminen ja viranhoito 16
Papin kutsuminen ja pappisvirkaan vihkiminen 17
Muita papin viranhoitoon liittyviä säädöksiä 18
17 luku: Kurinpidolliset asiat ja riitatilanteet seurakunnassa 18
Pappien kurinpidolliset asiat 18
Seurakunnan kurinpidolliset asiat 20
Riitatilanteet seurakunnissa 20
18 luku: Välimiesmenettely 21
19 luku: Hiippakunnan arkisto 21
Arkiston käyttö 22
20 luku: Hiippakunnan toiminnan lopettaminen tai järjestysmuodon muuttaminen 22

I osa: Hiippakunnan perusteet

1 luku: Tunnustus ja olemus

1 § Lähetyshiippakunta tunnustaa sitä raamatullista uskoa ja oppia, joka perustuu Uuden ja Vanhan testamentin profeetallisiin ja apostolisiin kirjoituksiin ja joka on julkilausuttu kolmessa vanhan kirkon pääuskontunnustuksessa: Apostolisessa, Nikaian-Konstantinopolin sekä Athanasioksen tunnustuksessa, sekä kaikissa luterilaisen kirkon Yksimielisyyden kirjaan otetuissa kirjoissa: Augsburgin tunnustus, Augsburgin tunnustuksen puolustus, Vähä katekismus, Iso katekismus, Schmalkaldenin opinkohdat, Paavin valta ja johtoasema sekä Yksimielisyyden ohje: tiivistelmä, täydellinen selitys ja todisteiden luettelo. Lähetyshiippakunta pitää korkeimpana ohjeenaan periaatetta, jonka mukaan kaikki oppi, käytäntö ja elämä tulee koetella, toteuttaa ja ohjata Jumalan sanan perusteella.

2 § Lähetyshiippakunta on luterilainen kirkko Suomessa. Se on oikein hoidettujen armonvälineiden tähden ja voimasta Augsburgin tunnustuksen 7. artiklan mukaisesti osa "yhtä, pyhää, yhteistä ja apostolista kirkkoa" joka tunnustetaan kirkon uskontunnustuksissa. Sitä koskevat Jumalan sanassaan kirkolle antamat velvollisuudet ja lupaukset.

3 § Lähetyshiippakunta jatkaa osaltaan Suomessa vaikuttanutta luterilaista uskoa ja seurakunnallista elämää.

Lähetyshiippakunta on osa pohjoismaista ja maailmanlaajaa tunnustuksellisten luterilaisten yhteisöä, ja tältä pohjalta se luo yhteyksiä kaikkien samaan tunnustukseen pitäytyvien kanssa niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Lähetyshiippakunta käy dialogia myös muiden kristillisten tunnustuskuntien kanssa ja pyrkii yhteistyöhön niissä rajoissa, jotka luterilainen tunnustus asettaa, päämääränään kristikunnan ykseys totuudessa ja rakkaudessa.

2 luku: Lähetyshiippakunnan tehtävä

1 § Lähetyshiippakunta toteuttaa kirkon Herralta saamaansa lähetystehtävää perustamalla ja tukemalla seurakuntia, niiden pastoreita ja kaikkia kristittyjä ja tehden työtä oikean uskon levittämiseksi, säilymiseksi ja uudistumiseksi, kristillisen elämän elpymiseksi ja vahvistumiseksi sekä kristillisen rakkaudenpalvelun ja diakonian toteutumiseksi.

2 § Lähetyshiippakunta toteuttaa tehtäväänsä seuraavasti:

Hiippakunta hyväksyy uusia seurakuntia yhteyteensä ja tukee niiden työtä.

Hiippakunta tutkii ja vihkii pastoreiksi seurakuntien kutsumat ja sopiviksi todetut miehet ja asettaa pastoreiksi vihityt virkaan seurakuntiensa paimeniksi apostolisen järjestyksen mukaisesti.

Hiippakunta edistää pastoriensa ja seurakuntien vastuuhenkilöiden tarvitsemia tietoja ja taitoja opetustoiminnalla.

Hiippakunta kokoaa pastoreita ja seurakuntien vastuunkantajia säännöllisesti yhteen vahvistumaan yhteisestä uskosta, sielunhoitoon, vaihtamaan kokemuksia ja kaikkeen sellaiseen kanssakäymiseen, mikä rakentaa hiippakunnan seurakuntia.

Hiippakunta sovittelee pastorien ja seurakuntien elämässä ilmeneviä ristiriitoja sekä tutkii epäillyt väärinkäytökset tai lankeemukset ja tarpeen mukaan langettaa niistä tässä hiippakuntajärjestyksessä säädetyn rangaistuksen.

Hiippakunta tekee tunnustuksensa mukaista julkaisutyötä.

Hiippakunta tekee lähetystyötä Suomessa ja ulkomailla.

Hiippakunta edustaa jäsenseurakuntiaan ja pastoreita suhteessa toisiin suomalaisiin kirkollisiin toimijoihin sekä solmii ja hoitaa suhteita ulkomaille.

Hiippakunta osallistuu teologiseen keskusteluun Suomessa, Pohjoismaissa ja maailmanlaajuisesti.

Hiippakunnan toiminta tapahtuu pääsääntöisesti suomeksi ja ruotsiksi.

3 luku: Toimielimet

1 § Lähetyshiippakunnan toiminnan perustana ovat siihen kuuluvat seurakunnat. Seurakuntien edustajat muodostavat yhdessä hiippakuntakokouksen.

2 § Hiippakunnan ylintä päätösvaltaa käyttää hiippakuntakokous. Hiippakuntakokous valitsee kaikki toimielimet joko suoraan tai välillisesti.

3 § Hiippakunnan hallinnon käytännön asioita suunnittelee ja toteuttaa hiippakuntaneuvosto.

Hiippakuntaneuvosto voi rajattuja tehtäviä varten nimetä tarpeen mukaan neuvoa-antavia tai valmistelutyöhön keskittyviä työryhmiä.

Hiippakuntaneuvoston kokouksia valmistelee ja päätöksiä toimeenpanee neuvoston nimeämä johtoryhmä yhdessä kanslian kanssa.

4 § Hiippakunnassa hengellis-teologista paimenvastuuta kantaa Lähetyshiippakunnan piispa.

Piispa kaitsee hiippakunnan seurakuntia ja papistoa. Piispan apuna rovastikuntien kaitsennassa toimivat rovastit. Papit yhdessä muodostavat pappiskollegion.

Apunaan piispalla on hiippakunnan konsistori. Konsistori voi nimetä työryhmiä käsittelemään teologisia yksittäiskysymyksiä. Pastoraali-instituutti palvelee hiippakuntaa antamalla teologista koulutusta.

5 § Piispan apuna hiippakunnan kaitsennassa on hiippakuntadekaani. Hiippakuntadekaanin tehtävänä on myös palvella hiippakuntaneuvostoa hallinnon tehokkaassa ja tarkassa toteuttamisessa.

6 § Hiippakunnan hallinnon toteutumisesta vastaa kanslia. Kanslian työtä johtaa hiippakuntadekaani.

7 § Hiippakunnan toimielinten keskinäisestä yhteistyöstä ja hiippakunnan muusta hallinnosta voidaan säätää erillisellä, hiippakuntakokouksen hyväksymällä hallintosäännöllä.

8 § Lähetyshiippakunta jakaantuu rovastikuntiin, joiden työtä johtavat rovastit. Rovastikunnat voidaan järjestää alueelliseen, kielelliseen tai toiminnalliseen yhteyteen perustuen.

9 § Hiippakunnan toimintaan liittyviä taloudellisia ja juridisia tehtäviä hoidetaan Suomen Luther-säätiön tai muun hiippakunnan toimintaa tukevan oikeushenkilön kautta.

Hiippakuntadekaani toimii tehtävässään Suomen Luther-säätiön asiamiehenä tai muussa sen hallituksen määräämässä tehtävässä ja vastaa tässä tehtävässä toimimisestaan Suomen Luther-säätiön hallitukselle.

Näiden yhteisöjen tarkoituksena on palvella hiippakunnan seurakuntia ja tukea hiippakunnan tarkoituksen toteutumista. Hiippakunnan toiminnan sisällöstä ja suuntaamisesta vastaavat hiippakunnan toimielimet, ja niitä toteutetaan yhteistyössä näiden yhteisöjen kanssa.

II osa: Hiippakunnan toimielinten muodostaminen ja tehtävät

4 luku: Seurakunnat

1 § Hiippakunnan muodostavat seurakunnat. Seurakunta voi hakea hiippakunnan jäsenyyttä kirjallisella anomuksella. Jäsenyyden ratkaisee hiippakuntaneuvosto. Konsistorin tehtävänä on antaa hiippakuntaneuvostolle lausunto jäsenyyttä hakevan seurakunnan säännöistä ja toiminnasta.

Mikäli hiippakuntaneuvosto hylkää anomuksen, on hiippakunnan jäsenyyttä hakeneella seurakunnalla oikeus saattaa asia seuraavan hiippakuntakokouksen ratkaistavaksi. Hylkäämisen syistä on annettava hakijalle kirjallinen selvitys.

2 § Seurakunnat ovat vapaita järjestäytymään haluamallaan tavalla ja laatimaan toimintaansa ohjaavat omat sääntönsä. Jotta seurakunta voi liittyä Lähetyshiippakuntaan:

1) Seurakunnan toiminnan täytyy sekä virallisesti että käytännössä perustua tässä hiippakuntajärjestyksessä kuvatun tunnustuksen (1. luku/1 §) varaan.
2) Seurakunnan tulee säännöllisesti kokoontua luterilaisen opin ja liturgisen perinteen mukaisesti järjestettyyn jumalanpalvelukseen.
3) Seurakunnalla tulee olla asianmukaisesti vahvistetut säännöt, vastuullisesti hoidettu talous ja ajantasainen jäsenluettelo.
4) Seurakunnalla tulee olla seurakuntalaisten hyväksymä ja heidän luottamustaan nauttiva hallinnollinen toimielin, joka toimii seurakuntaneuvostona.
5) Seurakunnalla tulee olla vastaava pastori, joka kantaa vastuun jumalanpalveluksesta, sielunhoidosta ja muusta armonvälineiden käytöstä, sekä seurakunnan hallinnon hyvästä toteutumisesta. Seurakunnan vastaava pastori kuuluu jäsenenä seurakuntaneuvostoon.

Hiippakuntaan liittymisen ehtona on, että konsistori on hyväksynyt seurakunnan pastorit hiippakunnan pappiskollegion jäsenyyteen.

Hiippakunnan seurakunnaksi pyrkivä yhteisö voi esittää hakemuksensa yhteydessä hiippakunnalle pyynnön pastorin asettamisesta seurakuntaa kaitsemaan.

3 § Lähetyshiippakuntaan kuuluvilla seurakunnilla on oikeus lähettää edustajansa hiippakuntakokoukseen ja tehdä esityksiä hiippakuntakokoukselle 5 luvun 3 §:n kuvaamalla tavalla.

Seurakunnilla on oikeus saada hiippakunnan piispalta, konsistorilta, kanslialta, tukijäseniltä, taloudellista vastuuta kantavilta taustajärjestöiltä, hiippakuntadekaanilta sekä muilta hiippakunnan toimielimiltä tukea ja neuvoja toimintaansa.

Seurakunnilla on velvollisuus olla kuuliainen hiippakunnan toimielimien päätöksille ja noudattaa hiippakuntajärjestystä.

Seurakunnilla on velvollisuus osallistua hiippakunnan toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseen sillä tavoin kuin seurakunnat hiippakuntakokouksessa yhteisesti sopivat tasapainoista ja pitkäjänteistä taloudenhoitoa noudattaen.

Mikäli seurakunnan toiminnassa on huomautettavaa, on hiippakunnan konsistorin tai hiippakuntaneuvoston ilmoitettava asiasta seurakunnalle ja annettava ohjeet tilanteen korjaamiseksi.

4 § Seurakunta voi erota hiippakunnasta ilmoittamalla asiasta kirjallisesti hiippakuntaneuvostolle. Ero astuu voimaan välittömästi hiippakuntaneuvoston käsiteltyä eroilmoituksen.

Seurakunta voidaan erottaa hiippakunnasta, mikäli se konsistorin 18 luvun 10 §:n mukaisesti antamista kurinpidollisista rangaistuksista huolimatta toistuvasti toimii vastoin hiippakunnan sääntöjä tai järjestystä, tai mikäli sen toiminta muulla tavoin vahingoittaa hiippakuntaa tai estää sen tarkoituksen toteutumista.

Päätöksen erottamisesta tekee hiippakuntakokous hiippakuntaneuvoston aloitteesta. Konsistorin on tutkittava asia ja toimitettava asiasta lausunto hiippakuntakokoukselle ennen asian käsittelemistä.

Tukijäsenet

5 § Yhteisöt, jotka eivät täytä kaikkia 2 §:n kohtia 2–5, mutta kuitenkin pitäytyvät Lähetyshiippakunnan tunnustukseen ja toimivat tavalla, joka edistää Lähetyshiippakunnan tarkoituksen toteutumista, voivat liittyä hiippakunnan tukijäseniksi.

Tukijäsenten edustajilla on hiippakuntakokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Mikäli tukijäsen kantaa työnantajavastuuta tai talous- tai juridista vastuuta hiippakunnan tai sen seurakunnan toiminnasta, hiippakunnan ja tukijäsenen välisestä yhteistyöstä sovitaan erillisessä johtosäännössä.

Tukijäsenten liittymisessä ja erottamisessa toimitaan samoin kuin seurakuntien suhteen.

5 luku: Hiippakuntakokous

1 § Hiippakunnan ylintä päätösvaltaa käyttää hiippakuntakokous.

Kukin hiippakunnan seurakunta voi lähettää hiippakuntakokoukseen kaksi kokousedustajaa: yhden pastorin ja yhden maallikkoedustajan.

Hiippakuntakokouksessa äänioikeus on myös hiippakunnan piispalla ja hiippakuntadekaanilla. Konsistorin ja hiippakuntaneuvoston jäsenillä ja varajäsenillä on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Äänestyksissä jokaisella on yksi ääni.

Hiippakuntakokouksen puheenjohtajana toimii piispa. Hiippakuntakokous valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan.

2 § Hiippakunnan tukijäsenet saavat lähettää kukin kaksi edustajaa hiippakuntakokoukseen. Tukijäsenten edustajilla on hiippakuntakokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Hiippakuntaneuvosto voi kutsua hiippakuntakokoukseen seuraajiksi edustajia myös sellaisista yhteisöistä, jotka harkitsevat liittymistä hiippakunnan seurakunniksi tai tukijäseniksi.

3 § Hiippakuntakokous kokoontuu vähintään kerran vuodessa hiippakuntaneuvoston kutsusta.

Hiippakuntaneuvosto voi kutsua koolle ylimääräisen hiippakuntakokouksen harkintansa mukaan tai silloin, kun jokin hiippakunnan seurakunnista on toimittanut sille kirjallisen anomuksen tietyn asian käsittelemiseksi. Hiippakuntaneuvoston tulee käsitellä pyyntö ylimääräisestä hiippakuntakokouksesta seuraavassa kokouksessaan. Hiippakuntaneuvoston tulee kutsua hiippakuntakokous koolle ilman tarpeetonta viivytystä. Hiippakuntaneuvosto voi perustellusta syystä siirtää seurakunnan esittämän asian käsittelyn seuraavaan varsinaiseen hiippakuntakokoukseen tai jo päätettyyn ylimääräiseen hiippakuntakokoukseen. Mikäli viisi seurakuntaa kirjallisesti vaatii ylimääräisen hiippakuntakokouksen koollekutsumista, on pyyntö käsiteltävä hiippakuntaneuvostossa mahdollisimman pian ja ylimääräinen kokous pidettävä viimeistään 6 viikon kuluttua neuvoston kokouksesta.

Hiippakuntakokouksesta on ilmoitettava seurakunnille vähintään kolme viikkoa ennen kokousta lähetetyllä kokouskutsulla, jossa käy ilmi kokouksen aika, paikka sekä kokouksessa käsiteltävät asiat.

Hiippakunnan seurakunnat voivat tehdä esityksiä hiippakuntakokoukselle lähettämällä esityksensä hiippakuntaneuvostolle kirjallisessa muodossa. Esitys tulee liittää seuraavan hiippakuntakokouksen esityslistaan.

4 § Mikäli hiippakuntakokouksen käsiteltäväksi annetaan hiippakunnan tunnustuksen soveltamiseen liittyviä asioita, on konsistorin annettava papistoa kuultuaan ratkaisuesitys. Tällaisia opillisia kysymyksiä ovat ainakin:

1) hiippakunnan ekumeenisiin suhteisiin liittyvät kysymykset erityisesti ehtoollisyhteyden ollessa kyseessä
2) hiippakunnan ohjeelliseksi katsottu opillinen tai liturginen materiaali, kuten katekismus, virsikirjat ja kirkkokäsikirjat
3) papin ja piispan vihkimiseen, tehtäviin tai kelpoisuusehtoihin hiippakuntajärjestyksessä määrätyt asiat.

Mikäli hiippakuntakokous hylkää konsistorin esityksen, käsitelty asia raukeaa. Hiippakuntakokous ei voi tehdä opillisissa asioissa päätöstä kuulematta konsistoria tai vastoin konsistorin lausuntoa.

Papiston kuulemisessa toimitaan kuten hiippakuntajärjestyksessä säädetään (10 luku 5 §).

5 § Hiippakunnan vuosikokous pidetään marraskuun loppuun mennessä. Vuosikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1) Toimintakertomus, tilinpäätös ja toiminnantarkastajan lausunto
2) Seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio
3) Hiippakuntaneuvoston erovuoroisten jäsenten ja heidän varajäsentensä vaali
4) Konsistorin erovuoroisen maallikkojäsenen ja varajäsenen vaali
5) Toiminnantarkastajan ja varamiehen valinta
6) Välimiesehdokkaiden valinta
7) Hiippakunnan toiminnasta koituvien kulujen jakaminen jäsenseurakuntien kesken

Hiippakunnan toimintavuosi on kalenterivuosi.

Hiippakuntaneuvoston tulee toimittaa hiippakunnan toimintakertomus ja tilinpäätös seurakunnille huhtikuun loppuun mennessä.

6 § Hiippakuntakokous käsittelee hiippakuntaneuvoston esityksen mukaisesti hiippakuntajärjestykseen tehtävät muutokset. Hiippakuntajärjestyksen ensimmäisessä kohdassa ilmaistua oppia ja tunnustusta ei voida muuttaa.

Hiippakuntakokouksen päätökseksi tulee, ellei hiippakuntajärjestyksessä toisin määrätä, se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

Tunnustusta ja olemusta koskevien pykälien (1. Luku 1 ja 2 §) teknisiin muutoksiin vaaditaan kolmen neljäsosan (¾) enemmistö paikalla olevista äänioikeutetuista kokousedustajista.

7 § Hiippakuntakokoukseen voidaan osallistua hiippakuntaneuvoston tai hiippakuntakokouksen niin päättäessä myös postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana tai ennen kokousta.

6 luku: Hiippakuntaneuvosto

1 § Hiippakuntaneuvosto vastaa hiippakunnan toiminnasta ja hallinnosta sekä niiden kehittämisestä. Hiippakuntaneuvoston työskentelyn tavoitteena on edistää hiippakunnan seurakuntien elinvoimaa, tukea Lähetyshiippakunnan yhteistä työtä sekä vahvistaa seurakuntien kykyä toteuttaa kirkon lähetystehtävää.

Hiippakuntaneuvosto:

1) suunnittelee, seuraa ja kehittää hiippakunnan elämää

2) päättää hiippakunnan toiminnan keskeisistä painopisteistä ja linjauksista
3) asettaa toimikuntia hiippakunnan eri työalojen kehittämiseksi
4) huolehtii hiippakuntakokouksen sille antamien tehtävien toteutumisesta
5) päättää seurakuntien hyväksymisestä hiippakuntaan
6) vastaa hiippakunnan toiminnan suunnitteluun liittyvistä hallinnollisista ja taloudellisista linjauksista
7) valitsee johtoryhmän jäsenet
8) vastaa tiedotuksesta ja julkaisuista
9) vastaa lähetystyöstä ja diakoniasta
10) päättää hiippakunnan sopimuksista eri tahojen kanssa
11) valitsee hiippakuntadekaanin
12) valitsee hiippakuntaneuvoston alaiset työntekijät
13) vastaa hiippakunnan toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman ohjauksesta ja hyväksymisestä
14) valmistelee muutosehdotukset hiippakuntajärjestykseen
15) kutsuu koolle hiippakuntakokouksen ja valmistelee kokouksessa käsiteltävät asiat

2 § Hiippakuntaneuvostoon kuuluvat hiippakunnan piispa, hiippakuntadekaani ja kuusi hiippakuntakokouksen valitsemaa jäsentä henkilökohtaisine varajäsenineen. Hiippakuntaneuvostossa voi olla jäseninä myös pappiskollegion jäseniä. Hiippakuntaneuvoston jäsenten on oltava hiippakunnan seurakuntien jäseniä.

Jäsenet ja varajäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Erovuoroisten uudelleenvalinta on sallittua.

Hiippakuntaneuvoston puheenjohtajana toimii hiippakunnan piispa. Hiippakuntaneuvosto valitsee varapuheenjohtajan keskuudestaan.

Hiippakuntaneuvosto on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi läsnä on neljä jäsentä tai varajäsentä.

Hiippakuntasihteerillä on hiippakuntaneuvoston kokouksissa läsnäolo- ja esittelyoikeus.

3 § Hiippakuntaneuvosto kokoontuu hiippakunnan piispan kutsusta vähintään kahdesti vuodessa.

4 § Hiippakuntaneuvoston päätökseksi tulee, ellei hiippakuntajärjestyksessä toisin määrätä, se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

5 § Hiippakuntaneuvoston kokoukseen voidaan osallistua hiippakuntaneuvoston niin päättäessä myös postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana tai ennen kokousta.

6 § Hiippakuntaneuvosto nimeää johtoryhmän, joka valmistelee hiippakuntaneuvoston kokoukset ja toimeenpanee niiden päätökset.

7 luku: Piispa

1 § Hiippakunnan hengellisestä kaitsennasta vastaa hiippakunnan piispa. Piispan tehtävänä on:

1) opettaa evankeliumia, toimittaa pyhiä sakramentteja ja julistaa apostolista uskoa
2) valvoa, että Jumalan sanaa julistetaan puhtaasti ja sakramentit toimitetaan oikein hiippakunnan seurakunnissa
3) tehdä säännöllisesti vierailuja seurakuntiin
4) valvoa osaltaan sitä, että hiippakunnan seurakunnat ja toimielimet noudattavat hiippakuntajärjestystä
5) vaalia Lähetyshiippakunnan ja Kristuksen koko kirkon hengellistä yhteyttä
6) toimittaa pappisvihkimykset, asettaa seurakuntien pastorit virkaansa ja siunata muut työntekijät tehtäviinsä seurakuntien palveluksessa tai lähetystyössä.
7) olla hengellinen paimen papeille ja muille työntekijöille

8) toimia hiippakuntakokouksen, hiippakuntaneuvoston, konsistorin, pappiskollegion ja johtoryhmän puheenjohtajana
9) toimia teologisena neuvottelijana ja hiippakunnan edustajana kirkollisia yhteyksiä solmittaessa
10) edustaa hiippakuntaa tarpeen mukaan julkisuudessa ja kansainvälisissä yhteyksissä
11) johtaa hiippakunnan sisä- ja ulkolähetystyötä.

Piispa voi tarpeen mukaan ja virkansa vastuulla antaa osia näistä tehtävistä muille hiippakunnan papeille.

2 § Piispaksi voidaan valita hiippakunnan pappiskollegion jäsen. Piispaksi valittavalta edellytetään nuhteetonta elämää, kristillisen opin syvällistä tuntemusta ja riittävää kokemusta papinviran hoidosta. Piispan tulee nauttia luottamusta hiippakunnan kaikissa seurakunnissa.

Piispan valitseminen

3 § Uutta piispaa valittaessa pappiskollegio kokoontuu kutsumaan keskuudestaan yhdestä kolmeen piispaehdokasta. Jokainen kollegion jäsen äänestää yhtä suurella äänimäärällä korkeintaan kolmea ehdokasta. Kolme eniten ääniä saanutta ilmoitetaan konsistorille kelpoisuuden selvittämistä varten.

Konsistori tutkii kollegion nimeämät ehdokkaat. Jos joku ehdokkaista ei täytä piispalle asetettuja muodollisia tai asiallisia kelpoisuusvaatimuksia, nostetaan tämän sijalle ehdokasasettelussa seuraavaksi eniten ääniä saanut, konsistorin hyväksymä ehdokas.

Kelpoisuuden selvittämisen jälkeen hiippakuntaneuvosto kuuluttaa vaalin konsistorin hyväksymien ehdokkaiden välillä. Kuuluttamisen yhteydessä neuvosto nimeää vaalilautakunnan hoitamaan vaaliin liittyvät järjestelyt.

Mikäli pappiskollegio on ehdokasasettelussaan yksimielinen ja konsistori hyväksyy esitetyn ehdokkaan, tulee pappiskollegion päätöksestä vaalin tulos.

4 § Piispanvaali toimitetaan hiippakuntakokouksen yhteydessä tai hiippakuntaneuvoston päätöksestä kutsuttavassa erillisessä kokouksessa.

Vaalissa voidaan äänestää postitse tai sähköisiä apuvälineitä käyttäen vaalilautakunnan järjestämällä tavalla.

Vaalissa äänioikeutettuja ovat kaikki hiippakunnan pappiskollegion papit sekä hiippakunnan seurakuntien hiippakuntakokousedustajat. Jokaisella äänioikeutetulla on yksi ääni.

Ellei kukaan ehdokkaista saa yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan toinen äänestys kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä.

Mikäli kaksi ehdokasta saa saman verran ääniä, ratkaistaan vaali heidän välillään arvalla.

5 § Piispanvaalin ratkettua uusi piispa vihitään virkaan. Vihkimisen toimittaa Lähetyshiippakunnan piispanvirkaa hoitava piispa tai hänen ollessa estynyt Lähetyshiippakunnan sisarkirkon piispa.

6 § Piispan ollessa estynyt hoitamaan virkaansa, hiippakuntadekaani toimii piispan sijaisena siihen asti, kunnes piispa palaa hoitamaan tehtäviään tai uusi piispa on vihitty virkaan.

7 § Piispuus säilyy kuolemaan asti, ellei piispaa eroteta virastaan 17 luvussa kuvatun menettelyn kautta. Piispa vapautetaan viranhoidon velvollisuuksista viimeistään 75 vuoden iässä tai omasta anomuksestaan konsistorin päätöksellä jo aikaisemmin. Vakavan sairastumisen tai vastaavan poikkeuksellisen syyn johdosta konsistori voi omasta aloitteestaan myöntää piispalle vapautuksen hänen tehtävistään.

8 luku: Hiippakuntadekaani

1 § Hiippakuntadekaani vastaa hiippakunnan toiminnan, hallinnon ja talouden juoksevien asioiden johtamisesta.

Hiippakuntadekaani toimii hiippakunnan työntekijöiden esimiehenä, ellei työnantajavastuuta kantava organisaatio toisin määrää.

Hiippakuntadekaani:

1) avustaa piispaa hänen virantoimituksessaan ja kaitsemistehtävässään
2) osallistuu hiippakuntakokouksen, hiippakuntaneuvoston, konsistorin, pappiskollegion ja johtoryhmän kokousten valmisteluun sekä asioiden esittelyyn
3) johtaa hiippakunnan kanslian työtä
4) johtaa hiippakunnan taloussuunnittelua ja talouden seurantaa yhdessä kanslian kanssa
5) vastaa hiippakunnan henkilöstöhallinnosta yhdessä piispan ja aluerovastien kanssa
6) valvoo osaltaan, että hiippakunnan toimielinten ja seurakuntien työ tapahtuu hyvän järjestyksen mukaisesti
7) neuvoo seurakuntia ja pastoreita hallinnollisissa ja käytännön kysymyksissä sekä seurakuntatyön kehittämisessä
8) ylläpitää hiippakunnan yhteiskuntasuhteita ja hoitaa hiippakunnan yhteyksiä viranomaisiin, yhteistyökumppaneihin ja muihin ulkopuolisiin tahoihin
9) neuvottelee yhdessä piispan kanssa hiippakunnan ulkopuolisten tahojen kanssa hiippakuntaan liittymisestä ja muista yhteistyökysymyksistä

Hiippakuntadekaani voi delegoida tehtäviään hiippakunnan kanslialle ja hiippakuntaneuvoston nimeämille työryhmille. Viime kädessä vastuu niiden toteutumisesta kuuluu hiippakuntadekaanille.

2 § Hiippakuntadekaaniksi voidaan valita hiippakunnan pappiskollegion jäsen. Hiippakuntadekaaniksi valittavalta edellytetään nuhteetonta elämää, kristillisen opin syvällistä tuntemusta ja riittävää kokemusta papinviran hoidosta. Dekaanin tulee nauttia luottamusta hiippakunnan kaikissa seurakunnissa.

3 § Hiippakuntadekaanin valitsee hiippakuntaneuvosto. Mikäli valinta johtaa työsuhteeseen, tehdään valinta yhteistyössä työnantajavastuun kantavan organisaation kanssa.

4 § Hiippakuntadekaanin ollessa estynyt hoitamaan virkaansa, valitsee hiippakuntaneuvosto hiippakuntadekaanin sijaisen siihen asti, kunnes hiippakuntadekaani palaa hoitamaan tehtäviään tai hiippakuntaneuvosto valitsee uuden hiippakuntadekaanin.

5 § Hiippakuntadekaani hoitaa tehtäviään, kunnes hiippakuntaneuvosto myöntää hänelle vapautuksen tehtävistään, tai jos konsistori katsoo tarpeelliseksi erottaa hänet 17 luvussa kuvatun menettelyn mukaisesti.

9 luku: Hiippakunnan kanslia ja hiippakuntaneuvoston alaiset työryhmät

1 § Hiippakunnan hallinnon käytännön toteuttamisesta huolehtii hiippakunnan kanslia hiippakuntadekaanin johdolla. Hiippakuntaneuvosto nimittää kanslian jäsenet.

2 § Kanslian tehtävänä on:

1) palvella hiippakuntaa hallinnon yksityiskohtien toteuttamisessa
2) pitää kirjaa hiippakunnan toiminnan tuloista ja menoista
3) hoitaa hiippakunnan arkistoa
4) auttaa hiippakunnan piispaa ja hiippakuntadekaania tiedotustehtävissä
5) laatia hiippakuntaneuvoston ohjeiden mukaan materiaalia seurakuntien tarpeisiin
6) auttaa pastoreita ja seurakuntia hallintoon liittyvissä kysymyksissä.

3 § Kanslia vastaa toiminnastaan hiippakuntadekaanille ja hiippakuntaneuvostolle.

4 § Rajattuja tehtäviä varten voi hiippakuntaneuvosto nimetä neuvoa-antavia tai valmistelutyöhön keskittyviä työryhmiä. Työryhmät voivat olla toiminta-ajaltaan pysyviä tai projektiluontoisia.

Työryhmät vastaavat toiminnastaan hiippakuntadekaanille ja hiippakuntaneuvostolle.

5 § Hiippakunnan kanslian ja hiippakuntaneuvoston alaisten työryhmien muodostamisesta ja niihin nimitetyistä henkilöistä tulee hiippakuntadekaanin antaa tieto hiippakunnan konsistorille sekä hiippakuntakokoukselle.

10 luku: Pappiskollegio

1 § Kaikki hiippakunnan pastorit kuuluvat hiippakunnan pappiskollegioon. Pappiskollegion tehtävänä on:

1) kokoontua säännöllisesti hiippakunnan pappeinkokoukseen keskustelemaan teologiaan ja seurakuntatyöhön liittyvistä kysymyksistä päämääränään viranhoitajien keskinäinen tuki ja rohkaisu
2) antaa konsistorille lausuntonsa 5 luvun 4 §:n mukaisesti hiippakunnan teologiseen linjaan liittyvissä kysymyksissä
3) yhdessä konsistorin ja pastoraali-instituutin kanssa luoda edellytykset hiippakunnan papeille kehittyä teologisissa oppiaineissa ja ammatillisissa taidoissa
4) rohkaista ja tukea teologian opiskelijoita ja tarjota virkaan pyrkiville positiivinen esikuva paimenviran hoitamisesta
5) valita keskuudestaan hiippakunnan konsistorin pappisasessorit
6) valita keskuudestaan ehdokkaat piispanvaaliin.

2 § Hiippakunnan piispan vihkimä pappi liitetään ilman erillistä päätöstä hiippakunnan pappiskollegioon.

Aikaisemmin vihitty pappi voidaan liittää hakemuksesta kollegion jäseneksi, jos hän:

1) on vihitty papiksi apostolisen järjestyksen mukaan
2) täyttää ne kriteerit opin, viranhoidon ja yksityiselämän nuhteettomuudesta, jotka hiippakuntajärjestyksessä papilta edellytetään (16 luku 3 §)
3) sitoutuu hiippakunnan tarkoitukseen ja hiippakuntajärjestykseen
4) on hiippakunnan jonkin seurakunnan jäsen ja osallinen seurakunnan jumalanpalveluselämästä
5) tahtoo kykyjensä ja voimiensa mukaan palvella hiippakunnan seurakuntia ja edistää hiippakunnan tarkoituksen toteutumista.

Hakemuksen kollegion jäseneksi liittämisestä käsittelee hiippakunnan konsistori. Ennen konsistorin käsittelyä hiippakunnan piispa tai hänen valtuuttamansa konsistorin jäsen käy kollegion jäsenyyttä hakevan papin kanssa keskustelun, jossa käsitellään yllämainitut liittymisen edellytykset.

3 § Henkilö voidaan erottaa pappiskollegion jäsenyydestä, mikäli hän ei enää täytä 2 §:n asettamia edellytyksiä. Päätöksen kollegiosta erottamisesta tekee konsistori sen mukaan kuin 17 luvussa säädetään.

4 § Pappiskollegion jäsenet kokoontuvat piispan kutsusta vuosittain synodaalikokoukseen. Piispa voi antaa synodaalikokouksen valmistelemisen jonkun tai joidenkuiden kollegion jäsenten vastuulle.

Uusien jäsenten valitseminen konsistorin erovuoroisten jäsenten tilalle tapahtuu synodaalikokouksen yhteydessä tai piispan päätöksellä muussa kollegion kokouksessa.

5 § Hiippakunnan konsistorin valmistellessa hiippakuntakokoukselle hiippakunnan tunnustuksen soveltamiseen liittyviä esityksiä, on 5 luvun 4 §:n mukaisesti konsistorin kuultava asiassa pappiskollegiota ennen asian lähettämistä hiippakuntakokoukselle päätettäväksi.

Pappiskollegion kuuleminen voi tapahtua synodaalikokouksen tai muun pappiskollegion kokouksen yhteydessä, papeilta kirjallista lausuntoa pyytäen, tai muulla konsistorin hyväksi katsomalla tavalla.

Painavien syiden sitä puoltaessa, pappiskollegion jäsenet voivat esittää jonkin hiippakunnan tunnustuksen soveltamiseen liittyvän kysymyksen käsittelemistä synodaalikokouksessa. Asiasta on tehtävä kirjallinen esitys piispalle vähintään kuukautta ennen synodaalikokouksen pitoa. Mikäli vähintään kymmenesosa kollegion

jäsenistä tai vähintään viisi pappia kannattavat esitystä, tulee se ottaa synodaalikokouksen käsiteltäväksi. Esityksestä ja sen käsittelystä tulee antaa tieto seuraavalle hiippakuntakokoukselle.

11 luku: Konsistori

1 § Hiippakunnan hengelliseen kaitsentaan liittyvissä asioissa piispan tukena on konsistori. Konsistorin tehtävänä on:

1) tehdä esityksiä hiippakuntakokoukselle teologisten asioiden käsittelyä varten sen mukaan kuin 5 luvun 4 §:ssä säädetään
2) tutkia pappiskollegioon liitettävät papit ja pappisvihkimystä odottavat pappiskandidaatit sen mukaan kuin hiippakuntajärjestyksessä säädetään (10 luku 2 § ja 16 luku 4 §).
3) tutkia kollegion nimeämät piispaehdokkaat 7 luvun 3 §:n 2 momentin mukaisesti.
4) käsitellä kurinpidolliset asiat 18 luvun mukaisella tavalla
5) nimetä jäsenet konsistorin alaisiin työryhmiin ja käsitellä näiden tulokset
6) yhdessä piispan kanssa kantaa vastuuta siitä, että kaikki hiippakunnan toimielimet, papit ja seurakunnat toimivat hiippakunnan tunnustuksen mukaisesti
7) vastata Suomen luterilaisesta pastoraali-instituutista
8) nimetä rovastit.
9) hoitaa muut tehtävät, jotka sille tässä hiippakuntajärjestyksessä määrätään.

2 § Konsistori koostuu hiippakunnan piispasta ja hiippakuntadekaanista, sekä kolmesta pappiskollegion valitsemasta pappisasessorista ja yhdestä hiippakuntakokouksen valitsemasta maallikkomiehestä henkilökohtaisine varajäsenineen.

Konsistorin kokous on päätösvaltainen, kun paikalla on vähintään puolet jäsenistä kuitenkin siten, että joko piispan tai dekaanin on oltava paikalla. Mahdollisissa esteellisyystilanteissa konsistori valitsee keskuudestaan toimivaltaisen puheenjohtajan.

Jos kokous ei olisi muuten päätösvaltainen, niin paikalla oleva henkilökohtainen varajäsen on oikeutettu osallistumaan päätöksentekoon varsinaisen jäsenen rinnalla. Mikäli henkilökohtaisia varajäseniä, joiden varsinainen jäsen on paikalla, on useampia, päätöksentekoon osallistuu varajäsen, joka on valittu varajäsenen tehtävään aikaisimmin. Mikäli varajäsenten valinnat on tehty samanaikaisesti, ratkaistaan päätöksentekoon osallistuja arvalla.

Konsistorin päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan konsistorin päätökseksi tulee se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja ilmoittaa kannattavansa.

Konsistorin puheenjohtajana on piispa ja varapuheenjohtajana hiippakuntadekaani.

3 § Piispa voi kutsua konsistorin jäseniksi myös lainoppineen asessorin ja konsistorin sihteerinä toimivan notaarin. Lainoppinut asessori ja notaari ovat konsistorin jäseniä, mutta äänestystilanteissa he eivät käytä äänivaltaa.

Näiden lisäksi konsistorin kokoukseen voidaan myöntää läsnäolo- ja puheoikeus muille konsistorin käsittelemän asian kannalta tarpeellisiksi katsotuille henkilöille.

4 § Konsistorin pappisasessorien sekä maallikkoedustajan toimikausi on kolme vuotta. Erovuoroinen henkilö voidaan valita konsistoriin samassa yhteydessä uudelleen.

5 § Konsistori kokoontuu piispan kutsusta niin usein kuin sen työn kannalta on tarpeellista.

6 § Konsistori voi tarpeen mukaan muodostaa työryhmiä käsittelemään teologisia kysymyksiä sekä lähetystyöhön, ekumeenisiin suhteisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin liittyviä asioita. Konsistori nimeää työryhmien jäsenet. Työryhmät antavat selvityksen työskentelystään konsistorille.

Konsistorin alaisten toimielinten muodostamisesta, niissä käsiteltävistä asioista ja niihin nimitetyistä henkilöistä konsistorin tulee antaa tieto hiippakuntaneuvostolle ja hiippakuntakokoukselle.

12 luku: Suomen luterilainen pastoraali-instituutti

1 § Hiippakunnassa hengellis-teologista koulutusta antaa Suomen luterilainen pastoraali-instituutti. Pastoraali-instituutin tehtävänä on:

1) tarjota hiippakunnan seurakuntien työhön valmistautuville teologian opiskelijoille kirkon uskosta nousevaa teologista koulutusta ja tukea pastoraalisen identiteetin muotoutumisessa
2) antaa hiippakunnan seurakuntia palveleville pastoreille teologista jatkokoulutusta ja mahdollisuuksia pastoraalisten taitojen kehittämiseen
3) tukea seurakunnissa tapahtuvaa maallikkokoulutusta uskonopillisissa ja seurakunnan käytännön elämään liittyvissä kysymyksissä
4) palvella hiippakuntaa teologisella asiantuntemuksella.

2 § Pastoraali-instituutti toimii konsistorin alaisuudessa. Konsistori nimittää instituutin vastuuopettajat, jotka koordinoivat pastoraali-instituutin työtä.

III osa: Hiippakunnan toiminta

13 luku: Seurakuntien toiminta osana hiippakuntaa

Piispanvierailu

1 § Hiippakunnan seurakunnassa tulee toimittaa säännöllisesti piispanvierailu. Piispanvierailussa:

1) piispa keskustelee seurakunnan pastorin, seurakuntaneuvoston ja muiden vastuunkantajien kanssa seurakunnan tilanteesta, sen tarpeista ja haasteista
2) piispa tutustuu seurakunnan hallintoon ja taloudenhoitoon.
3) piispa kertoo hiippakunnan työstä ja vastaa seurakuntalaisten kysymyksiin
4) piispa toimittaa seurakunnassa piispanmessun.

2 § Piispalla voi olla apunaan vierailulla hiippakuntadekaani, konsistorin jäseniä tai muita piispan tarpeelliseksi katsomia hiippakunnan toimielinten jäseniä.

3 § Aloitteen piispanvierailusta voi tehdä piispa, seurakunnan pastori, seurakunta seurakuntaneuvostonsa päätöksellä tai seurakuntalaisten kirjallisella pyynnöllä, jonka on allekirjoittanut kolmasosa tai vähintään 20 seurakunnan äänioikeutettua jäsentä. Pyynnön yhteydessä on ilmaistava aloitteeseen johtanut erityinen syy.

4 § Piispa itse päättää vierailunsa ajankohdan. Ilman ylivoimaista estettä on piispan pyrittävä vierailemaan seurakunnassa puolen vuoden sisällä kutsun vastaanottamisesta.

5 § Jos piispanvierailun yhteydessä ilmenee vakavia seikkoja, jotka voivat johtaa huomautukseen tai kurinpitotoimenpiteisiin, ei asiaa käsitellä piispanvierailun yhteydessä, vaan se annetaan asianmukaisen toimielimen valmisteltavaksi.

6 § Piispanvierailusta tehdään pöytäkirja, joka liitetään seurakunnan arkistoon. Mikäli vierailun yhteydessä ilmenee 4 §:n tarkoittamia vakavia puutteita tai laiminlyöntejä, on niiden jatkokäsittelystä tehtävä merkintä pöytäkirjaan, joka toimitetaan piispalle.

Seurakuntien vastuu hiippakunnan taloudesta

7 § Hiippakunnan seurakunnat vastaavat yhdessä hiippakunnan toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamisesta. Hiippakuntakokous päättää tavasta, jolla seurakunnat hoitavat velvoitteensa. Taloudellisen vastuun ei tarvitse olla sama jokaiselle seurakunnalle. Taloudellista vastuuta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon seurakunnan koko ja sen yleinen taloudellinen tilanne.

Hiippakunnan toiminnan taloutta hoidetaan Suomen Luther-säätiön tai muun hiippakunnan toimintaa tukevan oikeushenkilön kautta.

8 § Seurakunnan tulee huolehtia sen haltuun luovutettavasta hiippakunnan omaisuudesta.

14 luku: Rovastikunnat

1 § Lähetyshiippakunta jakautuu rovastikuntiin. Hiippakuntakokous päättää Lähetyshiippakunnan jakautumisesta rovastikuntiin ja hallinnollisiin alueisiin. Jakautuminen voi perustua maantieteellisiin, kielellisiin tai toiminnallisiin perusteisiin. Hiippakuntaneuvosto päättää seurakuntien kuulumisesta tämän kohdan mukaisiin rovastikuntiin. Hiippakunnan toimielimet voivat tarpeen mukaan päättää joidenkin hiippakunnan toimintojen järjestämisestä rovastikunnittain tai muulla alueellisella tasolla.

2 § Hiippakunnan konsistori voi nimittää jonkun rovastikunnan pastoreista aluerovastiksi. Aluerovastilla voi olla vastuullaan yksi tai useampi rovastikunta. Aluerovastin tehtävänä on toimia rovastikuntansa pappien lähiesimiehenä, tukea rovastikuntien seurakuntia, johtaa rovastikunnallista työtä sekä avustaa piispaa

rovastikuntien kaitsennassa. Aluerovasti toimii tehtävässään hiippakuntadekaanin alaisuudessa. Aluerovastin toimikausi on kaksi vuotta. Toimikausien määrää ei ole rajoitettu.

15 luku: Jumalanpalvelus ja kirkolliset toimitukset

1 § Hiippakunnan seurakunnat voivat järjestää toimintansa haluamallaan tavalla, kunhan seurakunta ei toimi vastoin hiippakunnan tunnustusta tai tarkoitusta eikä muutoin poikkea hiippakuntajärjestyksestä.

2 § Samassa hiippakunnassa toimiessaan hiippakunnan seurakunnat sitoutuvat tunnustamaan toistensa jäsenet, viranhoitajat, kirkolliset toimitukset ja muun seurakuntaelämän. Tätä yhteyttä varjellakseen hiippakunnan seurakuntien tulee noudattaa niitä säädöksiä, jotka hiippakuntajärjestys seurakuntatyöhön liittyen määrää.

Kaste ja jäsenyys seurakunnassa

3 § Seurakunnan jäseneksi voidaan ottaa evankelis-luterilaista uskoa tunnustava kastettu, joka tahtoo uskossaan ja elämässään sitoutua evankelis-luterilaiseen tunnustukseen. Alle 12-vuotiaiden kohdalla lapsen vanhemmat tekevät päätöksen seurakuntaan liittämisestä.

4 § Kastamattomat tulee liittää kasteen myötä Lähetyshiippakunnan seurakunnan jäsenyyteen. Mikäli kastettava ei aio liittyä tai häntä ei aiota liittää seurakunnan jäseneksi, ei kastetta tule normaalitilanteessa toimittaa.

Hätäkaste voidaan toimittaa kenelle tahansa ja välittömästi, jos on syytä uskoa, että kastettava on hengenvaarassa.

5 § Kaste tulee toimittaa Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen vettä käyttäen. Kaste toimitetaan luterilaisen kirkon liturgisen perinteen mukaan.

6 § Kasteen yhteydessä kastettavalle nimetään kummeiksi vähintään kaksi luterilaista uskoa tunnustavaa, opissaan ja elämässään nuhteetonta, kastettua ja konfirmoitua kristittyä.

7 § Seurakuntalaisten edellytetään tuovan lapsensa kastettavaksi ilman tarpeetonta viivytystä.

Seurakunnan jumalanpalvelus

8 § Seurakuntatyön keskuksena on seurakunnan yhteinen jumalanpalvelus. Jumalanpalvelus tulee pitää sunnuntaina, elleivät merkittävät käytännölliset seikat puolla toista ajankohtaa.

Jumalanpalvelus tulee pyrkiä toimittamaan joka viikko sekä kirkollisina juhlapyhinä.

9 § Jumalanpalveluksesta vastaa seurakunnan pastori tai hänen kutsumansa pappi. Papin ollessa estynyt, ja ellei korvaavaa pappia löydetä, tulee jumalanpalvelus toimittaa niiden ohjeiden mukaan, jotka konsistori kyseisiä tapauksia varten on antanut.

10 § Jumalanpalvelukset toimitetaan luterilaisen liturgisen perinteen mukaan konsistorin ohjeita noudattaen.

Herran pyhä ehtoollinen

11 § Herran pyhä ehtoollinen toimitetaan seurakunnan jumalanpalveluksessa. Ehtoollisen jakaa pastori.

Tarvittaessa pappi voi toimittaa ehtoollisen jumalanpalveluksen ulkopuolella myös sielunhoitotilanteessa tai muussa seurakunnallisessa tilaisuudessa.

12 § Ehtoollinen jaetaan hiippakunnan seurakuntien ja sen sisarkirkkojen jäsenille.

Ehtoollinen voidaan jakaa myös muille kastetuille ja konfirmoiduille kristityille, jotka tahtovat pitäytyä luterilaisessa tunnustuksessa.

Opillisissa harhoissa pitäytyville tai katumattomille julkisynnissä eläville ei jaeta ehtoollista, sen mukaan, kuin 17 luvussa säädetään.

Ehtoollisen toimittamisesta ja jakamisesta päättää jumalanpalveluksesta vastaava pappi harkintansa mukaan.

13 § Kastettu lapsi, jolle on opetettu ehtoollisen merkitys, saa seurakunnan pastorin luvalla osallistua ehtoolliselle yhdessä vanhempansa tai muun hänen kristillisestä kasvatuksestaan huolehtivan kanssa.

Kirkolliset toimitukset

14 § Kirkolliset toimitukset toimittaa pääsääntöisesti seurakuntalaisen oman seurakunnan pastori tai yhteisestä sopimuksesta joku toinen pappi.

Konfirmaatio

15 § Seurakuntien papit voivat toimittaa konfirmaation. Kristillistä opetusta saanut seurakunnan jäsen tunnustautuu konfirmaatiossa seurakunnan uskoon, hänet siunataan ja hänen puolestaan rukoillaan. Konfirmoitu saa oikeuden käydä itsenäisesti ehtoollisella ja toimia kummina.

Kirkollinen avioliittoon vihkiminen

16 § Kirkollinen avioliittoon vihkiminen voidaan toimittaa miehelle ja naiselle, jotka ovat kastettuja ja tunnustavat kristillistä uskoa.

Kirkollista vihkimistä tulee edeltää siviilivihkiminen. Mikäli puolisot ovat siviilivihkimisen jälkeen aloittaneet yhteiselämän, palveleva pappi voi käyttää kirkollisen vihkimisen sijaan avioliiton siunaamisen toimitusta.

Avioliitto on Jumalan sanan mukaisesti elinikäinen liitto. Jos avioliittoon vihittävä on ollut aiemmin naimisissa, ja edellinen avioliitto on päättynyt eroon, voidaan kirkollinen vihkiminen tai siunaaminen toimittaa vain piispan suostumuksella, konsistorin ohjeistuksen mukaisesti.

Hautaan siunaaminen

17 § Hiippakunnan pappi voi toimittaa hautaan siunaamisen.

Muita säädöksiä

18 § Papit eivät saa ottaa seurakuntalaisilta itselleen palkkiota kirkollisten toimitusten hoitamisesta.

16 luku: Papiksi vihkiminen ja viranhoito

1 § Seurakunnan hengellisestä elämästä vastaa pappi. Papin tehtävänä on:

1) julistaa Jumalan sanaa puhtaasti ja kirkkaasti sekä hoitaa ja jakaa pyhiä sakramentteja Kristuksen asetuksen mukaan
2) palvella sielunpaimenena omaa seurakuntaansa ja koko Kristuksen kirkkoa ja kantaa vastuuta seurakuntalaisten sielunautuudesta
3) palvella seurakuntalaisia rukouksella ja kirkollisilla toimituksilla
4) ottaa vastaan rippejä ja antaa yksityistä sielunhoitoa
5) varoittaa kristillisestä uskosta ja elämästä luopumisesta, ja kutsua takaisin seurakunnan yhteyteen jumalanpalveluksesta pois jääneitä
6) tehdä kotikäyntejä ja jakaa sairaille ehtoollista
7) kantaa vastuuta seurakuntansa kristillisestä kasvatuksesta
8) huolehtia seurakunnassa hyvän hallinnon toteutumisesta ja tukea yhteisöllisyyden vahvistumista
9) pitää yhteyttä piispaan ja muihin pappeihin
10) rukoilla itsensä, seurakuntansa ja kaikkien esirukouksen tarpeessa olevien puolesta
11) kutsua uskosta osattomia Kristuksen tuntemiseen ja rakentaa edellytyksiä uusien seurakuntien syntymiselle

12) tutkia Jumalan sanaa ja kehittää taitojaan teologina.

2 § Pastori johtaa seurakuntansa hengellistä elämää. Hän kantaa vastuun kaikesta seurakunnan sananjulistuksesta ja hengellisestä toiminnasta.

3 § Pappi on velvollinen toimimaan hiippakunnan tunnustuksen ja tarkoituksen mukaisesti kaikissa tilanteissa. Papilta edellytetään esimerkillisyyttä ja nuhteettomuutta myös yksityiselämässään.

Papin kutsuminen ja pappisvirkaan vihkiminen

4 § Papiksi voidaan kutsua kastettu ja konfirmoitu mies, joka uskossaan ja elämässään sitoutuu 1 luvun 1 § lausumaan kirkon tunnustukseen, on jäsen hiippakunnan seurakunnassa ja osallistuu säännöllisesti sen jumalanpalveluselämään. Hänen tulee olla henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan paimeneksi sopiva ja taitava opettamaan, elää nuhteettomasti ja olla halukas palvelemaan kirkkoa Lähetyshiippakunnan tunnustuksen ja tarkoituksen mukaisesti. Lähetyshiippakunnan papiksi voidaan vihkiä mies, joka on hyväksytysti suorittanut pappistutkinnon. Seurakunnan vastaavaksi pastoriksi voidaan kutsua mies, joka on hyväksytysti suorittanut pastoraalitutkinnon. Konsistori päättää tutkintojen hyväksymisestä.

5 § Konsistorin tulee tutkia pappiskandidaatit ennen kutsun esittämistä ja varmistua siitä että 4 §:ssä kuvatut ehdot täyttyvät ennen kandidaattien hyväksymistä. Tutkiminen toimitetaan piispan esityksestä ennen 6 § 3 momentissa kuvattua esitystä seurakunnalle. Piispalla on tutkinnan hyväksymisessä veto-oikeus.

6 § Seurakunta kutsuu itselleen papin. Kutsuminen tapahtuu seurakunnan jäsenkokouksen päätöksellä.

Ennen papin kutsumista piispa keskustelee seurakuntaneuvoston tai sen nimeämien edustajien kanssa seurakunnan ja kirkon tarpeista ja toiveista.

Piispa esittää seurakunnalle yhtä tai useampaa sopivaksi katsomaansa ehdokasta. Piispan esitys katsotaan esitetyksi seurakunnan jäsenkokouksessa. Mikäli ehdokkaita on vain yksi, tulee seurakunnan äänestää ehdokkaan hyväksymisen tai hylkäämisen puolesta. Mikäli ehdokkaita on enemmän kuin yksi, toimitetaan ehdokkaiden välillä vaali. Mikäli yksikään ehdokas ei saa yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan uusi vaali kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä.

Mikäli jäsenkokous ei valitse yhtäkään piispan esittämää ehdokasta, piispa esittää uudet ehdokkaat edellisen momentin mukaisesti. Jäsenkokouksessa ei voida esittää kutsuttavaksi sellaista henkilöä, jota piispa ei ole esittänyt seurakunnalle.

Mikäli kutsuttava pappi tulee papinvirkansa myötä myös palkalliseen työsuhteeseen, tulee piispan neuvotella työnantajavastuuta kantavan tahon kanssa ennen ehdokkaiden esittämistä seurakunnalle.

Esitettäessä kutsua seurakunnan avustavaksi pastoriksi toimitaan soveltuvin osin samoin, kuin seurakunnan vastaavaa pastoria kutsuttaessa.

Seurakunnan vastaava pastori voi anoa määräaikaista vapautusta vastaavan pastorin velvollisuuksista. Anomuksen käsittelee konsistori piispan esityksestä seurakuntaa kuultuaan. Piispa antaa seurakunnalle esityksen sijaisjärjestelyistä.

Myös hiippakuntaneuvosto voi antaa kutsun pappisvirkaan hengellis-teologisiin tehtäviin hiippakunnan työssä. Tällöin toimitaan soveltuvin osin samalla tapaa kuin seurakunnan pappia valittaessa.

Papit voivat ilmaista piispalle ja hiippakuntadekaanille valmiutensa ottaa vastaan kutsu palvelemaan kirkon eri tehtävissä.

7 § Jos seurakunnan kutsuma ehdokas on aiemmin palvellut pappina, mutta ei ole hiippakunnan pappiskollegion jäsen, tulee konsistorin tutkia hänet ja liittää hänet pappiskollegion jäsenyyteen. Kutsun ei katsota tulevan

voimaan ennen kuin näin on toimittu. Jos kutsun saanut ehdokas ei ole asianmukaisesti vihitty papiksi, tulee hänet vihkiä papiksi 8 § kuvaamalla tavalla.

8 § Pappisvirka saadaan pappisvihkimyksessä. Vain kutsun saanut voidaan vihkiä papiksi. Papin viran tehtäviä ei saa hoitaa ilman pappisvihkimystä.

Vihkiminen toimitetaan luterilaisen kirkon liturgisen perinteen mukaisesti, Jumalan sanalla ja rukouksella kättenpäällepanon kautta. Papiksi vihkimisen toimittaa hiippakunnan virassa oleva piispa, tai hänen ollessaan estynyt joku toinen hiippakunnan tai sen sisarkirkkojen piispoista.

Piispa sopii seurakunnan kanssa kutsutun papin virkaan asettamisesta. Virkaan asettamisen toimittaa piispa tai hänen valtuuttamansa hiippakunnan pappi.

Toisen kirkon parissa papiksi vihitty voidaan konsistorin päätöksellä hyväksyä papiksi Lähetyshiippakunnassa, tai hänet voidaan vihkiä papiksi, jos aiempaa vihkimystä ei voida pitää varmasti oikein toimitettuna.

Vihkimyksessä annettu pappisvirka oikeuksineen ja velvollisuuksineen on elinikäinen, ellei pappia eroteta virastaan elämän lankeemuksen tai harhaopin tähden, tai hän ei pyydä konsistorilta eroa pappisvirasta.

9 § Mikäli joku ehdolla olleista, kutsuvan seurakunnan jäsenistä tai piispalle 6 § 2 mom. mukaisesti kiinnostuksensa ilmaisseista on tyytymätön kutsumisen menettelytapaan tai asiassa on poikettu hiippakunnan järjestyksestä ja hyvästä hallintotavasta, tulee asiasta tehdä viipymättä kirjallinen selvitys konsistorille. Tällöin kutsua ei katsota annetuksi eikä virkaan vihkimistä tai virkaan asettamista voida toimittaa ennen kuin konsistori on käsitellyt asian.

Muita papin viranhoitoon liittyviä säädöksiä

10 § Pappi ei saa ilmaista hänelle yksityisessä ripissä tai muussa sielunhoidollisessa tilanteessa uskottua asiaa tai henkilöä, joka on hänelle uskoutunut.

Rippisalaisuuteen perustuva papin vaitiolovelvollisuus on ehdoton Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen ortodoksisen kirkon pappeja koskevien säädösten periaatteiden mukaisesti.

11 § Luterilaisen regimenttiopin mukaisesti pappi ei saa seurakuntatyössä edistää puoluepoliittisia pyrkimyksiä tai ottaa kantaa puolueisiin tai ehdokkaisiin.

12 § Papin tulee noudattaa konsistorin ohjeistusta, tai mikäli sellaista ei ole annettu, neuvotella piispan kanssa ennen ryhtymistä hengellisissä asioissa tapahtuvaan yhteistyöhön sellaisten yhteisöjen tai pappien kanssa, jotka eivät jaa ja toteuta Lähetyshiippakunnan tunnustusta.

17 luku: Kurinpidolliset asiat ja riitatilanteet seurakunnassa

1 § Hiippakunnan piispa toimii pappien kaitsijana, neuvojana ja yhdessä konsistorin kanssa päättää kurinpidollisista toimista ja riitatilanteiden ratkaisemisesta.

Pappien kurinpidolliset asiat

2 § Hiippakunnan on puututtava papin elämässä tapahtuviin vakaviin lankeemuksiin. Tällainen puuttuminen tulee kyseeseen silloin, jos papin synti on:

1) poikkeuksellisen vakava teko tai laiminlyönti
2) jatkuvaluonteinen, elämäntapaan liittyvä synti
3) julkinen tai vähintäänkin seurakuntalaisten parissa yleisesti tiedossa
4) sellainen, joka kohdistuu suoraan hänen seurakuntaansa, seurakuntalaisiinsa tai muutoin liittyy suoraan hänen viranhoitoonsa.

3 § Mikäli kyse on lankeemuksesta, joka ei ole yleisessä tiedossa, tulee asian käsittelyssä ottaa ensin yhteyttä piispaan, joka päättää asian viemisestä eteenpäin.

Piispan tulee puhutella kyseessä olevaa pappia ennen asian saattamista konsistorin tietoon. Mikäli piispa katsoo, että tapahtunutta ei ole tarpeen käsitellä konsistorissa lankeemuksen vähäisyyden vuoksi, voi piispa yksinään antaa papille huomautuksen, jonka jälkeen asia katsotaan käsitellyksi. Annetusta huomautuksesta annetaan tieto konsistorille sen seuraavassa kokouksessa. Mikäli piispa katsoo, että hänelle tehty ilmoitus on aiheeton, ei asiaa viedä konsistorin käsiteltäväksi.

Raamatun ohjeen mukaisesti (1. Tim. 5:19) piispan tulee suhtautua pidättyvästi sellaisten ilmoitusten käsittelemiseen, joiden takana on vain yksi seurakuntalainen, ellei teon luonteesta johtuen ole kohtuutonta edellyttää useampaa ilmoittajaa. Vain poikkeustapauksessa voidaan käsitellä seurakunnan ulkopuoliselta taholta tullut ilmoitus.

Piispan ja konsistorin tulee huolehtia siitä, että papin maineen varjelemiseksi tietoa asian vireillä olosta ei anneta muille kuin asiaan osallisille.

Mikäli piispa katsoo, että epäily lankeemuksesta on yleisessä tiedossa, voidaan asia ottaa esille konsistorin kokouksessa jo ennen 2 momentissa mainittua keskustelua. Tällöinkin piispan tulee yksityisesti keskustella kyseessä olevan papin kanssa ennen kuin konsistori tekee asiasta päätöksen. Konsistorin tulee tällaisessakin tapauksessa 4 momentin mukaisesti varjella asian yksityisyyttä. Mikäli epäilyn ei katsota antavan aihetta 5 §:ssä kuvattuun kurinpidolliseen rangaistukseen, tulee piispan yhdessä epäillyn papin kanssa sopia siitä, missä määrin konsistorin päätöksestä tiedotetaan.

4 § Kurinpidollisen asian käsittelyssä tulee noudattaa hyvän hallinnon ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteita. Tutkinnan aikana noudatetaan syyttömyysolettamaa.

Papilla on velvollisuus myötävaikuttaa häntä koskevan asian selvittämiseen.

5 § Mikäli papin todetaan syyllistyneen yksityiselämässään tai viranhoidossaan papille sopimattomaan käytökseen, voi konsistori antaa hänelle kurinpitorangaistuksen:

1) Huomautuksella konsistori – tai piispa yksin – ilmoittaa papille hänen käytöksensä sopimattomuudesta ja edellyttää parannuksentekoa jatkossa.
2) Varoituksen konsistori voi antaa sellaisesta vakavasta lankeemuksesta, joka ei kuitenkaan anna syytä virasta pidättämiseen, tai lievemmästä, toistuvasta lankeemuksesta, mikäli siitä aikaisemmin on annettu huomautus.
3) Määräaikainen ero papin tehtävien hoitamisesta tulee kyseeseen tilanteessa, jossa pappi on syyllistynyt vakavaan, yleisesti tiedossa olevaan syntiin, joka merkittävästi vaikuttaa hänen mahdollisuuksiinsa toimia seurakunnan paimenena, tai syyllistyy toistuvasti syntiin, josta on aiemmin annettu varoitus.
4) Pappisvirasta erottaminen voidaan määrätä silloin, jos pappi on toistuvien lankeemusten myötä osoittautunut kyvyttömäksi hallitsemaan käyttäytymistään, viran velvollisuuksien kelvottoman hoitamisen tähden tai sen tähden, että hän on käyttäytymisellään menettänyt uskottavuutensa pappina.

Konsistori voi pidättää papin väliaikaisesti tehtävien hoitamisesta tutkinnan ajaksi tai siihen saakka, kunnes kurinpidollinen asia tai harhaoppisuussyytös on konsistorissa käsitelty. Väliaikainen papin tehtävien hoitamisesta pidättäminen voidaan painavista syistä tehdä asianomaista kuulematta.

Mikäli asiasta on vireillä rikostutkinta, konsistori voi määrätä kurinpitoseuraamuksen vasta sen jälkeen, kun rikosasia on lainvoimaisesti ratkaistu. Konsistorin tulee ottaa huomioon tuomioistuimen tai muun maallisen viranomaisen asiasta tekemä päätös omaa päätöstään laatiessaan, elleivät painavat syyt muuta vaadi.

Rangaistuksen langettamisen yhteydessä konsistori voi harkintansa mukaan myös määrätä määräaikaisen tai pysyvän erottamisen hiippakunnallisista tehtävistä.

6 § Mikäli asianosainen katsoo, että konsistori on päätöstä tehdessään tehnyt menettelyllisen virheen, voi päätökseen tyytymätön saattaa asian välimiesoikeuden ratkaistavaksi siten kuin 19 luvussa säädetään.

7 § Mikäli papin epäillään harhautuneen hiippakunnan tunnustuksesta, asia tutkitaan samassa järjestyksessä kuin 2 § ja 3 § kuvaavat. Harhaoppisuussyytös käsitellään, jos epäilty harha:

1) on julkisesti puhuttu tai kirjoitettu, tai tulee ilmeiseksi papin toiminnassa
2) koskee asiaa, josta hiippakunnan tunnustuspohja tai konsistorin antama linjaus sisältää selkeän, kaikkia velvoittavan opillisen kannan.

Mikäli hiippakunnan konsistori havaitsee papin opettaneen tai toimineen asiassa vastoin hiippakunnan tunnustusta, tulee papin korjata opetuksensa hiippakunnan tunnustuksen mukaiseksi ja – mikäli kohtuullista – julkaista korjaus tai muutoin täsmentää aiempaa opetustaan niin, etteivät seurakuntalaiset jää asiassa väärään käsitykseen.

Mikäli pappi ei toimi konsistorin edellyttämällä tavalla tai syyllistyy toistuvasti harhaiseen opetukseen, konsistori määrää hänelle 5 §:n mukaisen kurinpitorangaistuksen.

8 § Mikäli tutkinnan kohteena on hiippakunnan piispa, toimitaan kuten pappia tutkittaessa, kuitenkin niin, että käsittelyssä piispalle kuuluvat tehtävät hoitaa konsistorin tätä tehtävää varten nimeämä henkilö.

Seurakunnan kurinpidolliset asiat

9 § Mikäli seurakunta lyö laimin velvoitteensa tai muutoin toimii hiippakuntajärjestystä vastaan, tulee hiippakuntadekaanin ja piispan ilmoittaa asiasta seurakunnan papille ja seurakunnan vastuunkantajille. Mikäli seurakunta jatkaa hiippakuntajärjestystä vastaan toimimista, tulee asia saattaa hiippakunnan konsistorin käsiteltäväksi.

Seurakunnan toiminnan tutkimisessa toimitaan niiden periaatteiden mukaan, jotka 4 §:ssä on kuvattu.

10 § Mikäli seurakunnan todetaan toiminnassaan rikkoneen hiippakuntajärjestystä, voi konsistori antaa seurakunnalle kurinpidollisen rangaistuksen.

1) Huomautuksella konsistori kiinnittää huomionsa johonkin epäkohtaan seurakunnan toiminnassa, ja ohjaa seurakuntaa korjaamaan toimintansa tältä osin hiippakuntajärjestyksen mukaiseksi.
2) Varoitus voidaan antaa silloin, mikäli huomautuksesta huolimatta seurakunta ei ole korjannut toimintaansa, tai mikäli seurakunta on ilmeisen laiminlyönnin tähden jättänyt hiippakuntajärjestyksessä kuvatut velvoitteensa täyttämättä jossain seurakunnan toiminnan kannalta keskeisessä asiassa.
3) Erottaminen pysyvästi tai määräaikaisesti hiippakunnan jäsenyydestä voi tulla kysymykseen, mikäli seurakunta varoituksesta huolimatta jatkaa hiippakuntajärjestystä vastaan rikkomista. Tällöin hiippakunnan konsistori voi esittää hiippakuntaneuvostolle seurakunnan erottamista. Päätöksen pysyvästä erottamisesta tekee hiippakuntakokous hiippakuntaneuvoston esityksen pohjalta.

Erottamisen tai seurakunnan omaan tahtoon perustuvan eroamisen yhteydessä selvitetään seurakunnan hallussa ollut Lähetyshiippakunnan omaisuus, joka palautetaan hiippakunnalle.

11 § Seurakunnalle langetetut kurinpidolliset rangaistukset eivät sellaisenaan koske seurakunnan pappia, mikäli hiippakuntajärjestyksen rikkominen ei ole johtunut hänen laiminlyönnistään.

Riitatilanteet seurakunnissa

12 § Mikäli seurakunta on tyytymätön pappiinsa, mutta tähän ei kohdistu 2 §:n tai 8 §:n mukaista epäilystä, tulee hiippakunnan piispan tai hänen valtuuttamansa henkilön toimia sovittelijana. Riitatilanteen jatkuessa asia voidaan asettaa konsistorin käsittelyyn.

Ellei papin voida osoittaa syyllistyneen 2 §:n mukaiseen lankeemukseen, 8 §:n mukaiseen harhaoppiin tai virkatehtävien laiminlyöntiin tai poikkeuksellisen huolimattomaan tai taitamattomaan hoitamiseen, voidaan pappi erottaa seurakunnan palveluksesta vain konsistorin luvalla.

13 § Seurakuntalaisten keskinäisten riitojen tai seurakunnan jäsenten lankeemusten käsitteleminen kuuluu ensisijassa seurakunnan omalle papille tai seurakunnan seurakuntaneuvostolle, sen mukaan kuin kukin seurakunta asiasta päättää. Seurakuntien tulee soveltaa 3 §:n 4 momentissa ja 4 §:ssä kuvattuja periaatteita myös sisäisten riitojensa käsittelyssä.

Mikäli seurakuntalainen kokee tulleensa omassa seurakunnassaan väärin kohdelluksi, hän voi vedota asiassa hiippakunnan piispaan, joka päättää oikeasta menettelytavasta.

Seurakuntien keskinäisen yhteyden vaalimiseksi ei yhdessä seurakunnassa ehtoollisyhteydestä suljettua tule päästää ehtoolliselle toisessakaan seurakunnassa.

18 luku: Välimiesmenettely

1 § Hiippakunnan toimintaan, lopettamiseen, jäsenyyteen tai jäsenhakemukseen liittyvät hiippakunnan ja seurakunnan sekä seurakuntien tai seurakuntalaisten väliset yksityisoikeudelliset riidat käsitellään välimiesmenettelyssä.

2 § Välimiesoikeuteen kuuluu kaksi asianosaisten nimeämää välimiestä ja heidän valitsemansa puheenjohtaja, jonka tulee olla kirkko-oikeudellisiin kysymyksiin perehtynyt lakimies.

Välimiehet valitaan hiippakuntakokouksen nimeämän kahdeksan välimiesehdokkaan joukosta. Välimiesehdokkaiden toimikausi on viisi (5) vuotta.

3 § Välimiesmenettelyssä noudatetaan voimassa olevaa välimiesmenettelylakia (967/1992).

19 luku: Hiippakunnan arkisto

1 § Hiippakunnan toimielinten päätöksistä ja hiippakunnan toiminnasta pidetään kirjaa hiippakunnan arkistossa. Arkistoa hoitaa hiippakuntaneuvoston alainen kanslia. Arkistosta vastaa hiippakuntadekaani, joka toimii myös arkistoon muodostuvan henkilörekisterin pitäjänä.

2 § Hiippakunnan arkistossa säilytetään:

1) voimassa oleva hiippakuntajärjestys, täydennettynä tiedolla siitä milloin ja millaisin muutoksin hiippakuntajärjestyksen muutokset on hyväksytty
2) hiippakunnan toimintakertomukset ja toimintasuunnitelmat
3) hiippakuntakokouksen, hiippakuntaneuvoston, konsistorin ja pappiskollegion kokousten kokouskutsut ja pöytäkirjat
4) hiippakunnan antamat viralliset tiedotteet ja julkilausumat
5) luettelo hiippakunnassa suoritetuista kirkollisista toimituksista.

3 § Hiippakunnassa suoritetuista kirkollisista toimituksista on pidettävä luetteloa. Hiippakunnan seurakunnat ja papit ovat velvollisia toimittamaan kansliaan tiedot suorittamistaan toimituksista ilman tarpeetonta viivytystä.

Toimitusluetteloon merkitään seuraavat tiedot:

1) kastetuista ilmoitetaan koko nimi, syntymäaika ja kastepäivä, kummit, kasteen toimittanut pastori sekä seurakunta, jonka jäseneksi kastettu liitettiin. Alle 15-vuotiaan ollessa kyseessä ilmoitetaan myös kastetun huoltajat
2) konfirmoiduista ilmoitetaan nimi, konfirmaation ajankohta, konfirmoidun silloinen seurakunta, sekä konfirmaation toimittanut pappi

3) avioliittoon siunatuista ilmoitetaan puolisoiden nimet (ja mahdolliset avioitumisesta johtuvat nimenmuutokset), avioliiton solmimispäivä, avioliiton siunaamisen ajankohta, avioituneiden seurakunta/seurakunnat, siunaamispaikka, sekä avioliiton siunannut pastori.
4) Hautaan siunatuista ilmoitetaan vainajan nimi, kuolinpäivä, seurakunta, hautaan siunaamisen ajankohta, siunaamisen toimituspaikka sekä vainajan siunannut pastori.

Muista kirkollisista toimituksista ei merkitä tietoa toimitusluetteloon.

Arkiston käyttö

4 § Arkiston tietoja on säilytettävä siten, ettei niihin pääse käsiksi ilman lupaa.

5 § Arkiston sisältämiin tietoihin on pääsy seuraavasti:

1) Hiippakunnan perustamisasiakirja, hiippakuntajärjestykset, toimintasuunnitelmat, toimintakertomukset ja hiippakunnan antamat viralliset tiedotteet ja julkilausumat ovat julkisia.
2) Hiippakuntakokouksen, hiippakuntaneuvoston, konsistorin ja pappiskollegion kokousten kokouskutsut ja pöytäkirjat ovat julkisia:
   a) hiippakunnan piispalle ja hiippakuntadekaanille, tai näiden valtuuttamille henkilöille
   b) kunkin toimielimen nykyisille jäsenille
   c) toimielimessä kokouksen pitoajankohtana toimineelle, riippumatta siitä oliko hän läsnä kyseisessä kokouksessa
   d) toiminnantarkastajalle henkilötietojen käsittelystä säädetyin ja rippisalaisuuteen perustuvin rajoituksin
3) Toimitusluettelon tiedot ovat luettelossa esiintyvän henkilön osalta avoimia henkilölle itselleen, hänen seurakuntansa pastorille, hiippakuntadekaanille sekä hiippakunnan piispalle.

20 luku: Hiippakunnan toiminnan lopettaminen tai järjestysmuodon muuttaminen

1 § Hiippakunta voidaan purkaa tai sen järjestäytymismuoto muuttaa hiippakuntakokouksen tekemällä päätöksellä vähintään kolmen neljäsosan (¾) enemmistöllä annetuista äänistä. Kokouskutsussa on mainittava hiippakunnan purkamisesta tai järjestäytymismuodon muuttamisesta.

Hiippakunnan purkautuessa käytetään sille kertyneet varat ja muu omaisuus hiippakunnan tarkoituksen edistämiseen purkamisesta päättävän kokouksen määräämällä tavalla.